

BERICHTEN

Verenigingsverslagen en mededelingen

NEDERLANDSE VERENIGING VOOR EN-
DODONTOLOGIE

Aankondiging programma 'Endodontische dag' te Amsterdam d.d. 8 december 1984

Het programma van de door de *Nederlandse Vereniging voor Endodontology* georganiseerde 'Endodontische dag' ziet er als volgt uit.

- 09.30-10.00 uur Huishoudelijke vergadering.
 10.15-11.00 uur Prof. I. A. Mjör: Pulp damage and pulp healing.
 11.30-12.30 uur Prof. I. A. Mjör: Pulp damage and pulp healing (vervolg).
 13.45-14.15 uur G. Geerlings: Een diagnostisch model voor endodontische pijn.
 14.15-15.00 uur F. J. M. Neelissen: Focusdiagnostiek met behulp van elektro-acupunctuur volgens Voll.
 15.30-16.00 uur Dr. M. E. Sluyter: Onbehandelbare pijn.
 16.00-16.30 uur J. M. Genet: De behandeling van hevige endodontische pijn.
 De bijeenkomst vindt plaats op zaterdag 8 december a.s. in het Gebouw Tandheelkunde van de Universiteit van Amsterdam, Louwesweg 1 te Slotervaart. Inschrijvingen dienen derhalve onverwijld te geschieden bij H. W. Kersten, Merwedeplein 23-III, 1079 NB Amsterdam. Het inschrijfgeld (inclusief lunch) bedraagt voor leden van de vereniging f 45,00 (voor niet-leden f 95,00), gelijktijdig over te maken op bankrekeningnummer 54 40 57 554 van de Algemene Bank Nederland (postgiro bank 6269) te Amsterdam, ten name van A. H. Stolk, penningmeester NVvE, onder vermelding van 'Endodontische dag'.

Internationaal

THE INTERNATIONAL CONGRESS OF
ORAL IMPLANTOLOGISTS
DIE DEUTSCHE GESELLSCHAFT FÜR
ZAHNÄRZTLICHE IMPLANTOLOGIE

Verslag 'World Congress VII for Oral Implantology' te München d.d. 21-24 juni 1984

Alvorens de inhoudelijke aspecten van dit congres te bespreken zullen eerst enkele opmerkingen over de organisatie worden gemaakt. In een tijdsbestek van vier dagen werden 70 lezingen gehouden: 's ochtends gedurende drie en 's middags gedurende vier uren. Ter informatie van de deelnemers aan dit (zeer dure) congres was slechts een programma aanwezig dat de namen van de sprekers met de titels van hun voordrachten vermeldde; korte samenvattingen van de voordrachten ontbraken. Om als toehoorder een zo overladen programma te kunnen volhouden dient men een keuze uit het aantal lezingen te maken. Dit werd echter

bemoeilijkt doordat onaangekondigd veranderingen in het programma werden aangebracht en ook omdat vele sprekers de hun toegewezen tijd ongehinderd konden overschrijden. Het maken van keuzen was dan ook niet mogelijk. Bovendien werd na de voordrachten geen gelegenheid geboden tot discussie: een ommissie van de eerste orde bij een wetenschappelijk congres.

Over de inhoudelijke kant valt ook al weinig goeds te melden. In veel gevallen had de inhoud van de voordracht weinig met de (vaak veelbelovende) titel te maken. De lezingen kwamen zelden boven het niveau van een simpele beschrijving van een operatietechniek uit. Indien al resultaten van de operaties werden gepresenteerd, werden meestal pas achteraf verklaringen voor de bevindingen gezocht. Slechts bij hoge uitzondering werd verslag gedaan van onderzoek; men bleef steken in casuïstiek.

Het subperiostale implantaat, in verschillende variaties, was onderwerp van een aantal lezingen. Het 'transmandibulaire' implantaat, dat vanaf de kinzijde wordt ingebracht op het vlakke of afgevlakte deel van de mandibula en aldaar met pennen wordt gefixeerd, is een vrij nieuwe techniek. De plaat is voorzien van pennen met schroefdraad, die door de mucosa heen steken: hierop wordt de suprastructuur vervaardigd. Er bestond veel belangstelling voor producten waarmee botdefecten kunnen worden opgevuld. Een van deze producten is calciumtrifosfaat, dat als aanvulling bij het plaatsen van implantaten zou kunnen dienen. Naast het tonen van enkele toepassingen kwam echter weinig informatie beschikbaar.

Een begrip dat veel ter sprake kwam, was 'osseo-integratie'. Hieronder wordt verstaan dat bot rechtstreeks tegen of in de structuren van het implantaat groeit zonder een daartussen liggende laag van fibreus weefsel. Het streven bij de diverse technieken en systemen is tot een maximale osseo-integratie te komen. Men tracht dit te bereiken door de keuze van het materiaal, bijvoorbeeld hydroxyapatiet, of door zogenaamde 'plasma flame sprayed'-oppervlakken. In dit laatste geval wordt bij hoge temperatuur vloeibaar materiaal op het bestaande metaaloppervlak gespoten, waarbij door de zeer geringe druppelafmetingen een sterke oppervlaktevergroting ontstaat. Deze oppervlaktevergroting zou een betere botingroei mogelijk maken en daardoor het implantaat in het bot een grotere stabiliteit geven. Dit laatste werd echter als theoretische toelichting gegeven, maar niet als resultaat van onderzoek aangetoond.

Samenvattend: een congres dat grotendeels bestond uit het steeds opnieuw tonen van diverse systemen en hun methode van plaatsen, doch weinig gegevens leverde met betrekking tot de levensduur op basis van grotere aantallen, gemeten aan de hand van de criteria. Gezien de belangstelling die de implantologie momenteel geniet, zal men zich moeten beraden op welke wijze een verantwoorde verstrekking van informatie naar de professie toe zal moeten plaatsvinden.

Aangezien veel aspecten in de implantologie vergelijkbaar zijn met aspecten binnen de parodontologie is het zinvol te overwegen deze informatieverstrekking via verenigingen te laten lopen. In dat geval zijn er meer waarborgen aanwezig dat implantologiecongressen, zowel organisatorisch als inhoudelijk, voldoende niveau zullen hebben.

T. B. F. M. Gelhard

INTERNATIONAL CONGRESS ON TISSUE
INTEGRATION IN ORAL AND MAXILLO-
FACIAL RECONSTRUCTION

Aankondiging congres te Brussel d.d. 22-24 mei 1985

Van 22 tot 24 mei 1985 wordt in het Congrespaleis te Brussel een internationaal congres georganiseerd over het onderwerp 'Tissue integration in oral and maxillofacial reconstruction'. Het wetenschappelijke programma omvat de volgende sprekers en onderwerpen.

- R. E. Baier: Importance of implants surface preparation for successful biological adhesion.
 R. Pilliar: Implant stabilization by tissue ingrowth.
 A. van Recum: Percutaneous implants.
 S. Khanna: Healing through bone conduction.
 R. Goode: The implantable hearing aid.
 T. Gould: Clinical implications of the attachment of oral tissue to dental implants.
 J. Lemmons: Ridge augmentation versus perimucosal implants for prosthetic surgery.
 P. Henry: The surgical prosthodontic interrelationship in osseointegrated prosthesis.
 P. I. Brånemark: The future of tissue integration for restoration of structure and function.
 De kosten van deelneming aan het wetenschappelijke programma (inclusief lunch en koffie) bedragen 9.000 BF (bij inschrijving voor 1 februari 1985).
 Nadere inlichtingen verstrekt Prof. Dr. D. van Steenberghe, Katholieke Universiteit Leuven, Kapucijnenvoer 7, B-3000 Leuven, België.

Buitenland

EUROPEAN PROSTHODONTIC
ASSOCIATION (E. P. A.)

Verslag 8e jaarlijkse congres te Budapest d.d. 29-31 augustus 1984

In twee parallel verlopende bijeenkomsten werden gedurende drie dagen 90 voordrachten gehouden. De laatste dag werden bovendien nog eens 20 posters gepresenteerd. Kortom, een overladen programma. Het gebodene was zeer gevarieerd, zowel naar inhoud als niveau. Omdat er sprake was van een gezamenlijk congres met de sectie Prothetische tandheelkunde van de Hongaarse Dental Association, kwamen ook veel praktijk- en technisch-gerichte zaken aan de orde. De Oosteuropese bijdragen behelsden veelal onderwerpen

die in het westen 20 à 30 jaar geleden in de belangstelling stonden. Dit is vermoedelijk mede een gevolg van de taalbarrière en het niet kunnen beschikken over westerse literatuur. Gezien de grote verscheidenheid zullen slechts enkele bijdragen worden verslagen.

Allereerst de presentatie van een fantoomkop, compleet met, naar keuze, betande of onbetande kaken. Het aantrekkelijke van deze fantoomkop is dat vrijwel alle klinische handelingen (het geven van anesthesie, gingivectomie, extracties) erop kunnen worden geoefend. Bij het geven van een mandibulaire injectie wordt door middel van een lampje, onmiddellijk terugkoppeling gegeven.

Uit een Engels onderzoek is gebleken dat aan het vervaardigen van een volledige gebitsprothese, in de algemene praktijk, bijzonder weinig tijd wordt besteed. Zo weinig dat het vrijwel onmogelijk is een voldoende resultaat te bereiken. Op grond daarvan is een methode ontwikkeld die in ± 90 stoelminuten tot een aanvaardbare volledige gebitsprothese leidt. De opstellers pleiten ervoor hun methode in de National Health Service in te voeren. Dit zou, zonder veel extra kosten, tot een aanzienlijke kwaliteitsverbetering kunnen leiden.

De chronische prothese-stomatitis komt steeds minder vaak voor. De behandeling berust nog steeds op het toepassen van een afdoende mond- en prothesehygiëne, het zorgen voor een goed passende prothese en het opvoeren, c.q. handhaven van een zo goed mogelijke algemene lichamelijke conditie. Voor de basis van de prothese moet worden gebruik gemaakt van kunstharsen die zeer glad kunnen worden afgewerkt en zo min mogelijk poreus zijn. Aan de ontwikkeling hiervan wordt nog steeds gewerkt. De bestrijding van de stomatitis prothetica kan goed worden ondersteund door het aanbrengen van tijdelijke voeringen in de prothesebasis (b.v. Viscogel) die worden vermengd met anti-schimmel- of antibacteriële middelen. Deze voeringen moeten regelmatig worden vernieuwd. Zij lijken als ondersteuning van de 'algemene therapie' veelbelovend.

In een omvangrijk Hongaars onderzoek werd aangetoond dat het voor de lijdende aan het pijn-dysfunctiesyndroom van wezenlijk belang is aandacht te besteden aan psychologische factoren. Door deze bij de behandeling te betrekken kunnen de resultaten belangrijk worden verbeterd. De onderzoekers pleiten daarom voor interdisciplinaire behandelteams, waarin een psycholoog zeker niet mag ontbreken.

Dit jaar waren er ook weer bijdragen die de maxillofaciale prothetiek tot onderwerp hadden. De meeste van deze beperkten zich tot casuïstische mededelingen. Vrijwel in alle landen wordt momenteel naar eenvoudige en goedkopere behandelmethoden gezocht. Men verwacht dat de snelle technologische ontwikkeling, met name van de kunstharsen, binnen vijf jaar op dit punt betrouwbare resultaten zal af-

werpen. Bijdragen over etsbruggen en kunsthars inlays's ontbraken dan ook niet. De kunsthars inlay verkeert echter thans nog in de laboratoriumfase.

Rest te vermelden dat van Nederlandse zijde vijf bijdragen (waaronder de enige bijdrage over onderwijs in de prothetische tandheelkunde) werden geleverd, die opvielen door hun heldere, goed verzorgde presentatie en de verscheidenheid aan onderwerpen.

A. C. M. van de Poel

CURAÇAO DENTAL SOCIETY

Aankondiging P.A.O.T.-cursus op Curaçao (N.A.) rond Pinksteren 1985

In de week van Pinksteren (26 en 27 mei) 1985 organiseert de *Curaçao Dental Society* op het eiland Curaçao een postacademische cursus, waaraan onder anderen door stafleden van de Universiteit van Amsterdam zal worden meege- werkt.

Prof. Dr. T. L. Hanson en J. Hesse zullen *het dysfunctiesyndroom* behandelen, waarbij diagnose en behandeling in de dagelijkse praktijk aan de orde komen.

Prof. Dr. L. Coppes en Prof. Dr. P. J. W. Stoelinga (Gemeente Ziekenhuis Arnhem) belichten de tandheelkundige *implantaten*.

Voor nadere informatie kan men zich wenden tot Drs. H. J. L. M. van Heeswijk, Tandheelkundige Kliniek Rio Canario, Willemstad, Curaçao (Nederlandse Antillen).

Binnenland

DR. J. A. W. VAN LOON-PRIJS VOOR
J. M. M. CREFCOEUR

In het jaarverslag over 1983 van de Nederlandse Vereniging voor Orthodontische Studie in het Nederlands Tijdschrift voor Tandheelkunde van april 1984, wordt melding gemaakt van de uitreiking van de Dr. J. A. W. van Loon-prijs aan J. M. M. Crefcoeur te Maastricht. Dit is een goede aanleiding om persoon en werken van deze prijswinnaar nader te belichten.

De binding tussen de Utrechtse lector in de orthodontie Van Loon en Crefcoeur kwam reeds in een vroeg stadium tot stand. De toewijding waarmee de laatste als student zijn jonge patiënten omringde, zijn inzichten in de problematiek van dit vakgebied en het gemak waarmee hij met de apparatuur omging waren Van Loon reeds opgevallen. Wij schrijven het jaar 1938. Voor ieder klaar staan, luisteren en met hulp en oplossingen komen, Crefcoeur vond dat – en vindt dat nog steeds – vanzelfsprekend.

Een assistentschap bij de afdeling orthodontie was al geregeld toen de mobilisatie in 1939 de samenwerking abrupt verbrak. De orthodontieboeken gingen mee naar de loopgraaf. Na de capitulatie en de demobilisatie leek het er even op dat het studentenleven op de oude voet zou kunnen worden voortgezet. Van Loon was in-

middels overleden en zijn opvolger Oidtmann had de draad weer opgenomen. Crefcoeur studeerde af met eervolle vermelding en werd assistent. Maar de vreugde was van korte duur, 'de loyaliteitsverklaring' hing in de lucht en er viel niet veel meer te studeren (1943). Daarom nam hij ontslag en vestigde zich in Maastricht. Daar gaat hij aan de slag met hoofd en handen. Natuurlijk zijn vele tandartsen technisch be-gaafd, ze kunnen zelf wel wat. Bij zijn vestiging in 1942 was er geen unit te koop, hij maakte hem zelf. Zo maakte hij zijn lasapparaat en een symmetroscoop en een tang om slotjes te vormen, een optisch tekentoeel, onderdelen voor het spalken van kaakfracturen en nog een pick-up met sprookjesplaten! Alles werkt en mag gezien worden.

Kinderen hadden zijn speciale belangstelling en daarbij stond de orthodontie centraal. Maar de kwaliteit van de kindergebitten was destijds erbarmelijk. Kinderen waren immers niet te behandelen, zo werd gezegd. Crefcoeur wilde bewijzen dat het wel kon en hij beijverde zich de schooltandheekunde ingevoerd te krijgen, anders had orthodontie immers ook geen zin.

Toen in 1953 het specialisme orthodontie in Nederland werd ingesteld, was hij vanzelfsprekend één van de eersten die in aanmerking kwam om in het Register te worden ingeschreven, maar hij weifelde. Had hij niet altijd kindertandheekunde uitgeoefend? Node kon hij de consequenties van het specialist-zijn aanvaarden. Hij mocht graag alles doen. Hij hanteerde ook het scalpel als het zo uitkwam. Nu moest hij zich tot de orthodontie beperken, terwijl toch ook het andere werk zijn liefde had. Hij koos voor het specialisme en paste zich aan; flexibiliteit is één van zijn kenmerken. Hij heeft er wat van gemaakt en is nu één van onze oudste en meest actieve orthodontisten. Als iets hem grijpt, intrigeert, dan gaat hij er voor zitten, leest wat er te lezen valt, totdat hij het door heeft.

Zijn energie is benijdenswaardig, de reis uit en thuis naar Maastricht wordt door hem wel eens als ver gevoeld maar zelden als te ver. Cursussen, congressen, studieweeken, hij was er en hij is er altijd, vooraan. Niet, omdat hij anders niet gezien zou worden, maar omdat hij wat te bieden heeft. Zo herinneren wij ons de filmopnamen met de Philips Röntgen-beeldversterker, een dertig jaar geleden. De films maakten historie omdat zij in het huidige stralensbewuste tijdperk zeker niet herhaalbaar zouden zijn. Zij demonstrenen ongeëvenaard hoe de onderkaak en in het bijzonder de kaakoppjes zich gedragen tijdens het slikken op diverse leeftijden en tijdens het drinken aan de moederborst.

Hij is belezen en veelzijdig, hij is van alle markten thuis, een pionier. Ontelbare malen trad hij op in binnen- en buitenland. Komt er wat nieuws op de markt dan onderzoekt hij het. Alvorens een buitenlandse expert te vragen, is het aan te raden eens bij Crefcoeur te informeren. Om een voorbeeld te noemen: enige jaren geleden zou Verdon uit Nantes optreden voor de Nederlandse Vereniging voor Orthodontische Studie om te

spreken over de werkwijze van Delaire. Een telegram meldde kort voor zijn komst dat Verdon verhinderd was. Geen nood, met Van der Linden sprong Crefcoeur in. Hij wist ervan, had er plaatjes van, had een andere afdrukmethode bedacht, hij had ervaring en een mening. Met gemak beweegt Crefcoeur zich internationaal, maar is vanuit Maastricht uiteraard wat meer Frans georiënteerd. Zo is het dan ook niet verwonderlijk dat hij in 1983 het voorzitterschap is gaan bekleden van de Club International de Morphologie Faciale.

De Dr. J. A. W. van Loon-prijs is in 1968 ingesteld op initiatief van Prof. H. J. L. Smeets. Hij dient als eerbewijs aan degenen die zich wetenschappelijk onderscheiden voor de Nederlandse orthodontie en als eerbetoen aan Lector Van Loon. Achtereenvolgens werden sindsdien prijzen uitgereikt aan: Prof. Dr. F. P. G. M. van der Linden, Prof. Dr. H. S. Duterloo en mevrouw Dr. M. de Boer. Thans is met recht collega Crefcoeur aan deze rij toegevoegd.

C. Booy

Agenda

Data der voornaamste wetenschappelijke congressen en vergaderingen in binnen- en buitenland.

* Eerste vermelding

1984

22 november

Klinische avond voor tandartsen in de collegezaal Tandheelkunde/Verloskunde, Ant. Deusinglaan 1, 9713 AV Groningen. Thema: 'Het kaakgewricht, breed belicht, I'. Aanvang 20.00 uur.

22 november

Najaarsvergadering Ned. Ver. voor de Studie van Sociale Tandheelkunde, Subfaculteit Tandheelkunde, U.v.A, Louwesweg 1, Amsterdam-Slotervaart. Inl. mw. A. Hoyng, Dijkgravenlaan 3A, 1181 PG Amstelveen.

23 november

Algemene Vergadering Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Tandheelkunde, Jaarbeurs congres- en vergadercentrum, Utrecht.

23-24 november

Vergadering Vlaamse Wetenschappelijke Tandartsenvereniging. Onderwerp: 'Eisen waaraan de volledige prothese moet voldoen'. Inl. secr. G. Castelein, Jetselaan 165, 1090 Brussel, België.

* 27 november

Klinische avond voor tandartsen te Amsterdam, Louwesweg 1, Slotervaart. Aanvang 20.00 uur. (zie ook rubriek Binnenland.)

29-30 november

Congres 'Doping en Sport', Nationaal Instituut voor de Sportgezondheidszorg, Jaarbeurs Congreszaal, Utrecht.

30 november

Interfacultaire Onderwijsdag Tandheelkunde, Vrije Universiteit te Amsterdam. Thema: 'Evaluatie van het tandheelkundig curriculum'. Inl. A. J. J. Bast, vakgroep Sociale Tandheelkunde VU, tel. 020-548 44 76.

6 december

Vergadering Vlaamse Wetenschappelijke Tandartsenvereniging. Onderwerp: 'Technieken en interpretatie van de orthopantomografische opnamen'. Inl. secr. G. Castelein, Jetselaan 165, 1090 Brussel, België.

8 december

Endodontische dag, Ned. Ver. voor Endodontologie, gebouw Tandheelkunde Universiteit van Amsterdam, Louwesweg 1, Slotervaart. Themata: 'Pulpdamage and healing' (Prof. I. A. Mjör, Oslo) en 'Pijn, diagnose en bestrijding' (diverse sprekers). Inl. secr. J. M. Genet, Waalwijk 168, 4171 CJ Herwijnen (tel. 04188-1894). (Zie ook rubriek Verenigingsverslagen en mededelingen.)

14 december

3e Congres Ned. Ver. voor Gnathologie, Kurhaus, Scheveningen. Thema: 'Kaakgewrichts-problemen; therapeutische mogelijkheden'. Inl. A. van Aarem, Statenplein 16a, 2582 EZ 's-Gravenhage.

14-15 december

Symposium 'Infecties in hoofd en hals', Postgraduate Training Centre for Mouth, Head & Neck Pathology, Congrespaleis, Brussel, België. Inl. mw. C. Renard, Hertog Janlaan 71-73, B-1080 Brussel, België.

1985

3-5 januari

2nd International Conference 'Clinical and basic factors influencing bone growth', University of California, Los Angeles, V.S.

* 11 januari

Lustrumcongres afd. 't Gooi e.o. NMT, Theater Gooiland, Hilversum. Thema: 'Het implantaat'. (Zie ook rubriek Binnenland.)

12-26 januari

12th International Alpine Dental Conference, Hotel Annapurna, Courchevel 1850, Frankrijk. Inl. Int. Dental Seminars, 24 Cadogan Square, London SW1X OJP, Engeland.

18-20 januari

Congres Electro Acupunctuur volgens Voll, Kon. Instituut voor de Tropen, Mauritskade 63, Amsterdam. Inl. secr. Stichting Electro Acupunctuur (SEA), Linnaeusparkweg 37, 1098 CP Amsterdam (tel. 020-65 38 93).

31 januari

Klinische avond voor tandartsen in de collegezaal Tandheelkunde/Verloskunde, Ant. Deusinglaan 1, Groningen. Thema: 'Xerostomie'. Aanvang 20.00 uur.

* 4 februari

Klinische avond voor tandartsen in het Tandheelkundig Instituut, Sorbonnelaan 16, Utrecht. Aanvang 20.00 uur.

20-24 februari

10th Congress International Association of Dentistry for Children, San Jose, Costa Rica. Inl. Drs. B. Fledderus, Ant. Deusinglaan, 1, 9713 AV Groningen (tel. 050-11 54 00).

1 maart

Jaarvergadering Ned. Ver. voor Kindertandheelkunde, Jaarbeurscongres- en vergadercentrum, Utrecht. Thema: 'Wie krijgt nog cariës? Opsporing en aanpak risicopatiënten.' Inl. mw. M. J. Jager-Visser, Hamakerlaan 28, 3571 ZG Utrecht.

14 maart

Klinische avond voor tandartsen in de collegezaal (nummer 55) van het Gebouw voor klinische tandheelkunde, Philips van Leydenlaan 25, Heyendaal, Nijmegen. Aanvang 20.00 uur.

15-16 maart

Symposium 'Chemopreventie van de plaque', Amsterdam. Inl. Prof. Dr. H. H. Renggli, Katholieke Universiteit te Nijmegen. Inl. 080-51 40 40.

19-22 maart

Internationale tentoonstelling intra- en extramurale gezondheidszorg MEDICA '85, Jaarbeurshallen, Utrecht.

23-30 maart

13th International Alpine Dental Conference, Hotel Annapurna, Courchevel 1850, Frankrijk. Inl. Int. Dental Seminars, 24 Cadogan Square, London SW1X OJP, Engeland.

* 25-27 maart

2nd North Sea Conference on Periodontal Disease, Cambridge, Engeland. Inl. H. D. Glenwright, St. Chad's Queensway, Birmingham B4 6NN, Engeland.

28 maart

Klinische avond voor tandartsen in de collegezaal Tandheelkunde/Verloskunde, Ant. Deusinglaan 1, Groningen. Thema: 'Het kaakgewricht, breed belicht. II'. Aanvang 20.00 uur.

* 18-19 april

Nascholingscursus 'Speekselkliertumoren', Hotel Kerkebosch, Zeist. Inl. mw. O. C. van Freytag Drabbe, afd. KNO, Academisch Ziekenhuis VU, De Boelelaan 1117, 1081 HV Amsterdam (tel. 020-548 28 70.). (Zie ook rubriek Binnenland.)